

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

Plán řešení a prevence šikany

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případě podezření či výskytu šikany a návykových látek mezi žáky. Krizový plán je přílohou minimálního preventivního programu a školního řádu.

Škola je zodpovědná za bezpečnost žáků, má povinnost chránit je před násilím, vytvořit příznivé klima ve škole, vytvářet u žáků vědomí sounáležitosti, poskytovat podporu respektu, solidarity, tolerance a spolupráce.

1 Šikanování

Je chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou žáků na žáky, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

1.1 Podoby šikany

- **přímá šikana:**
 - **fyzické napadení** – např. bití, kopání, tahání za vlasy, plivání;
 - **verbální podoba** – vulgární nadávky, slovní útoky, výhružky, manipulativní příkazy;
 - **neverbální podoba** – urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhružných výrazů ve tváři, ničení, schovávání nebo kradení věcí, házení s věcmi;
- **nepřímá šikana** – má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení žáka. Může se projevit jako demonstrativní přehlížení vybraného žáka nebo jeho izolaci, rozšiřování nepravdivých pomluv, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.
- **kyberšikana** – bývá uskutečňována prostřednictvím elektronické komunikace, kdy agresori realizují útoky rozesláním e-mailů, výhružných sms zpráv, vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, mohou zakládat falešné profily na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, uveřejňovat prezentace ponižujících videí na webových portálech.

1.2 Vývojová stádia šikany

1. Mírné, nejčastěji fyzické, násilí; postižený je neoblíbený, neuznávaný, ostatní ho odmítají, pomlouvají, je terčem vtipů.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

2. Fyzická agrese – provádí ji agresivní jedinec nebo je „ventilem“ celé třídy.
3. Ve třídě vznikne skupina agresorů, kteří začínají spolupracovat. Náhodné šikanování se mění na systematické.
4. Většina třídy přijímá chování agresorů jako normu.
5. Žáci třídy jsou rozděleni na agresory a postižené.

1.3 Šikana a škádlení

Vnitřní rozdíl mezi šikanou a škádlením je veliký. Jestliže žák svého kamaráda škádlí, tak očekává, že to bude legrace nejen pro něj. Když je ale zřejmé, že dotyčný to jako legraci nebere, je zapotřebí se mu omluvit. U šikany chce agresor druhému ublížit, má z toho radost. Nejenom, že se mu neomluví, ale své chování opakuje, a většinou násilí stupňuje.

2 Postup pedagogů při zjištění šikanování

Všichni pedagogičtí pracovníci školy soustavně pozorují chování žáků k sobě navzájem během pobytu ve škole i na mimoškolních akcích. Ve vztahu k žákům si pedagogové zachovávají profesionální přístup.

Třídní učitel je v pravidelném kontaktu se žáky třídy. Na třídnických hodinách se zajímá o jejich vzájemné vztahy, zjišťuje jejich příčinu, zajistí nápravu. V případě podezření na výskyt šikany nebo chování, ze kterého by se mohla šikana vyvinout, neprodleně každý z pedagogů o věci informuje třídního učitele a metodika prevence. Pokud se vyšetřováním prokáže výskyt šikany v třídním kolektivu, je nutná důsledná ochrana oběti, popř. obětí, informování třídy o výsledcích vyšetřování včetně dalšího postupu a kázeňských opatření pro agresory. S výsledky vyšetřování jsou vedením školy seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci. Informace třídě předá vedení školy ve spolupráci s metodikem prevence a třídním učitelem, ochranu oběti a sledování třídy zajistí všichni pedagogičtí pracovníci.

Pedagog nebo vychovatel, kterému bude znám případ šikanování, a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku postihu pro neoznámení, případně nepřekazení trestného činu, nadřezování či schvalování trestného činu, v krajním případě i podněcování.

2.1 Kdy začít vyšetřovat

- Žák chodí do školy těsně před začátkem vyučování, do třídy těsně před zvoněním nebo až s učitelem.
- Vyhledává blízkost učitelů o přestávkách.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATERŠKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

- Mívá školní věci poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Působí nejistě a ustrašeně při vystoupení před třídou.
- Bývá o přestávkách sám, je smutný, nešťastný, mívá blízko k pláči.
- Od ostatních dětí je častován posměšky, kritikou, nadávkami, hrubými žerty.
- Má na těle odřeniny, modřiny, zranění, které nedovede uspokojivě vyřešit.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole, nadměrná absence, neomluvená absence.
- Je tělesně napadán, agresí neoplácí.
- Dostává panovačné příkazy, a podřizuje se jim.

2.2 Plán prevence šikanování

- Vytvořit a zajistit pro žáky programy na podporu sebevědomí, umění komunikace, na zjištění rušivých zvláštností chování.
- Vysvětlit žákům, co je šikana, jak se jí mohou bránit.
- Seznámit všechny žáky a učitele s Chartou proti šikaně.
- Seznámit žáky a pedagogické pracovníky s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní kolektiv.
- Zmapovat situaci, a motivovat pedagogy ke změně v působení na žáky.
- Zajistit užší spolupráci všech pedagogů ve výchovném působení na žáky.
- Třídní učitel sleduje chování žáků, vede je k osobní odpovědnosti, spolupracuje s ostatními vyučujícími. Závažné problémy řeší s metodičkou prevence, případně s vedením školy.
- Prevence v třídnických hodinách je dlouhodobým plánem práce se třídou.
- Prevence ve výuce - práva a povinnosti, vztah k povinnostem, sebehodnocení, sebeúcta, tolerance k odlišnostem, spolupráce.
- Prevence ve školním životě mimo vyučování - exkurze, výlety, kino, divadlo, sportovní utkání. Minimalizovat chvíle, kdy by se žáci mohli nudit.
- Žáci mohou využívat schránku důvěry.
- Věnovat pozornost pohybovému režimu žáků o přestávkách i v hodinách. Zařazovat oddechové chvíle pro uvolnění energie a odreagování stresu či agresivity.
- Vést evidenci problémových žáků a řešení problémových situací. (TU, metodička prevence)
- Zajistit doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování.
- Kontrolovat kvalitu dozorů ve škole a řízení tříd. (ŘŠ)
- Zajistit vzdělávání pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice agrese a šikanování. (ŘŠ)

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

2.3 Postupy řešení šikanování žáků

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální rozhovory se svědky, je také možná konfrontace svědků (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory (vždy jako poslední krok), případně konfrontace mezi nimi.

2.4 Pokročilá šikana s neobvyklou formou (např. skupinové násilí vůči oběti) vyžaduje následující postup

1. Překonat šok pedagoga, a poskytnout bezprostřední záchranu oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračovat v ochraně oběti. Šikanované dítě je třeba chránit do doby, než se vše vyřeší. Je nutný zvýšený dozor, je zapotřebí zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte ze školy. V závažném případě je nutno chránit oběť před agresory i tím, že zůstane doma.
5. Nahlášení případu Policii ČR.
6. Vlastní vyšetřování - účastní - li se šikanování většina problémové třídy nebo jsou - li normy agresorů třídou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník - specialista na problematiku šikanování z PPP, diagnostického ústavu, krizového centra apod.
7. Práce s celou třídou po vyřešení šikany a potrestání viníků. Trvale budovat a rozvíjet kamarádské vztahy ve třídě. Využít pomoci specializovaných servisních zařízení.

2.5 Prevence a postup v případě zjištění výskytu návykových látek

- Pedagogický pracovník zabráni žákovi/žákům v distribuci, popř. konzumaci návykové látky, látku odebere, uloží ji v obalu u vedení školy, látku netestuje.
- Pedagogický pracovník posoudí zdravotní stav žáka/žáků. O situaci neprodleně informuje zákonné zástupce žáka, v případě akutního ohrožení zdraví zajistí odbornou pomoc lékaře. Provede stručný písemný záznam o dané situaci opatřený podpisy svědků a podpisem žáka, u kterého byla látka zjištěna. Záznam je uložen u školního metodika prevence.
- V případě zjištění výskytu návykové látky vedení školy informuje Policii ČR. Zástupcům Policie ČR je předána zajištěná látka a kopie záznamu o provedeném šetření.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA KATEŘINICE, okres Vsetín

čp. 154

756 21 KATEŘINICE

tel.: 571 442 814 (ZŠ) * 602 829 963 (ZŠ) * 571 442 825 (MŠ)

e-mail: zs.katerinice@atlas.cz

www: škola.obeckaterinice.cz

3 Sankční řád školy

1. Je-li žák přistižen při držení kouření tabáku v objektu školy nebo při akci pořádané školou, bude potrestán důtkou ředitele školy.
2. Je-li žák přistižen opakovaně při držení či kouření tabáku, bude potrestán sníženou známkou z chování.
3. Je-li žák prokázáno agresivní chování či šikanování spolužáka, bude potrestán důtkou třídního učitele, důtkou ředitele školy, sníženým stupněm z chování nebo převedením do jiné třídy podle závažnosti činu.
4. V případě, že žák nabídne, prodá nebo jinak opatří jinému žákovi návykovou látku v objektu školy, bude potrestán ředitelskou důtkou nebo sníženým stupněm z chování podle závažnosti činu, bude podáno oznámení Policii ČR.
5. Při držení či požití alkoholu v objektu školy nebo při akcích pořádaných školou, bude žák potrestán důtkou ředitele školy nebo sníženým stupněm z chování podle závažnosti případu.

Kateřinice 30. 8. 2017

Mgr. Bronislava Uličníková
školní metodička prevence

Mgr. Šárka Muchová
ředitelka školy